

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАВЧАЛЬНО-НАУКОВА УСТАНОВА
«АКАДЕМІЯ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вченою радою ДННУ «Академія фінансового управління»

Протокол № 11 від 27 вересня 2022 р.

Віце-президент ДННУ «Академія
фінансового управління»

О. О. Любіч

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(для освітньо-наукових програм 2022 року затвердження)**

**Бухгалтерський облік та звітність суб'єктів
Державного сектору**

рівень вищої освіти	третій (освітньо - науковий) рівень
галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки» 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність	051 «Економіка» 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-наукова програма	«Економіка» «Фінанси, банківська справа та страхування»
тип дисципліни	вибіркова

Київ-2022

Розробник:

Л. П. Коритник – д.е.н., головний бухгалтер ДННУ «Академія фінансового управління».

Рецензенти:

Корнєєва Юлія Володимирівна – д.е.н., завідувач відділу макроекономічного регулювання та міжнародних економічних відносин НДФІ ДННУ «Академія фінансового управління», гарант ОНП «Економіка» (доктор філософії),

Олієвська Мирослава Григорівна – д.е.н., завідувач відділу бюджетних видатків соціальної сфери та економічного розвитку НДФІ, гарант ОНП «Фінанси, банківська справа та страхування» (доктор філософії).

Форма навчання —	очна (денна), заочна
Семестр —	3
Кількість кредитів ECTS —	3
Форма підсумкового контролю —	диференційований залік
Мова викладання —	українська

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні Інституту післядипломної освіти 01.09.2022 р., протокол № 9.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ	7
Тема 1. Інституціональне забезпечення бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектора	7
Тема 2. Активи, власний капітал та зобов'язання: специфіка формування й обліку	7
Тема 3. Особливості обліку витрат та доходів за їх видами в контексті запровадження НП(С)БОДС	7
Тема 4. Інвентаризація: порядок проведення та особливості відображення в обліку результатів	8
Тема 5. Порядок формування фінансової і бюджетної звітності суб'єктів державного сектора та забезпечення її транспарентності	8
3. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	9
4. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ	10
5. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	10
6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА	10
6.1. Нормативно-правові акти	10
6.2. Основна література	11
6.3. Додаткова література	12
6.4. Інформаційні ресурси	13

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Бухгалтерський облік та звітність суб'єктів державного сектору» є однією з вибірових навчальних дисциплін підготовки докторів філософії за освітньо-науковими програмами «Економіка», «Фінанси, банківська справа та страхування».

З метою створення безпечних умов організації навчального процесу передбачена можливість проведення усіх занять в Академії у дистанційному режимі із використанням хмарного сервісу організації відеозв'язку ZOOM.

Анотація навчальної дисципліни. Вивчення навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік та звітність суб'єктів державного сектору» дозволяє здобувачам вищої освіти розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері обліку та звітності в державному секторі в напрямках забезпечення інформаційного підкріплення ефективності управління на всіх стадіях бюджетного процесу, побудови рекомендацій із реформування системи обліку державних ресурсів та розбудови механізмів та інструментарію досягнення релевантності та транспарентності облікових і звітних даних.

Мета дисципліни: поглибити комплекс теоретико-методичних знань у сфері обліку та звітності в державному секторі, сприяти формуванню компетентностей та відповідних програмних результатів навчання з формування облікового забезпечення управління бюджетними коштами та прийняття виважених і обґрунтованих управлінських рішень у сфері обліку і оподаткування.

Відповідно до окресленої мети, **завдання** деталізовано за такими **напрямами**:

- надати аспірантам знання щодо формування напрямів та інструментів удосконалення державного регулювання бухгалтерського обліку;
- сформувати вміння організації та ведення бухгалтерського обліку і складання звітності для удосконалення обліково-інформаційного забезпечення управління в державному секторі;
- сформувати в аспірантів власний науковий підхід до модернізації облікової системи в умовах реформування системи державних фінансів.

Основні результати вивчення навчальної дисципліни:

Знання:

- нормативно-правові акти, що регламентують процес організації та ведення бухгалтерського обліку в державному секторі;
- принципи та методи бухгалтерського обліку в умовах модернізації системи державних фінансів;
- особливості визнання та оцінки об'єктів бухгалтерського обліку;
- вимоги до порядку формування фінансової та бюджетної звітності.

Уміння:

- організовувати бухгалтерський облік та забезпечувати якість облікових даних за об'єктами для достовірності даних звітності;
- здійснювати систематизацію та аналіз облікової інформації в частині ефективності використання державних фінансових ресурсів та забезпечення транспарентності цього процесу;
- здійснювати управління витратами та калькулювання собівартості державних послуг для удосконалення управління бюджетними видатками;
- керуватися принципами визнання та оцінки доходів суб'єктів державного сектору в контексті запровадження національних стандартів;
- формувати форми фінансової і бюджетної звітності згідно з нормами НП(С)БОДС та з урахуванням потреб управління учасників бюджетного процесу;
- публічно презентувати результати власних досліджень, вести ділові дискусії з представниками наукової та професійної спільноти.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Теми	Всього, год	Лекції, год.	Індивідуальні заняття, год.	Самостійна робота, год.	Форма оцінювання
1	Інституціональне забезпечення бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектора	19	2	2	15	Дискусія
2	Активи, власний капітал та зобов'язання: специфіка формування й обліку	19	2	2	15	Комп'ютерне тестування
3	Особливості обліку витрат та доходів за їх видами в контексті запровадження НП(С)БОДС	19	2	2	15	Індивідуальне завдання (розрахунок собівартості державних послуг)
4	Інвентаризація: порядок проведення та особливості відображення в обліку результатів	14	2	2	10	Обговорення міні-кейсів
5	Порядок формування фінансової і бюджетної звітності суб'єктів державного сектора та забезпечення її транспарентності	19	2	2	15	Комп'ютерне тестування
Всього навчальних годин		90	10	10	70	-

Підсумковий контроль – диференційований залік

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Інституціональне забезпечення бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектора

Розвиток теоретико-методологічних засад бухгалтерського обліку в контексті євроінтеграційних процесів. Інституціональний підхід до регулювання бухгалтерського обліку як інструмент удосконалення облікового забезпечення управління в державному секторі. Головні нормативно-правові документи в сфері регулювання бухгалтерського обліку та звітності.

Застосування й дотримання загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку. Питання організації бухгалтерського обліку в бюджетних установах в умовах модернізації системи державних фінансів. Порядок документального оформлення господарських операцій та їх діджиталізація.

Вимоги національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку до формування облікової політики. Елементи облікової політики суб'єктів державного сектору. Галузеві особливості формування облікової політики в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів. Порядок внесення змін до облікової політики.

Тема 2. Активи, власний капітал та зобов'язання: специфіка формування й обліку

Склад, класифікація та критерії визнання нефінансових і фінансових активів: галузевий аспект. Особливості оцінки та переоцінки основних засобів, нематеріальних активів та запасів. Документування та облік надходження і вибуття нефінансових та фінансових активів. Методи нарахування та облік амортизації основних засобів та нематеріальних активів. Міжнародні облікові підходи до визнання та оцінки нефінансових і фінансових активів.

Склад та організація обліку складових капіталу. Облік власного капіталу та цільового фінансування. Особливості обліку капіталу в дооцінках. Облік додаткового капіталу. Склад, класифікація та критерії визнання зобов'язань: міжнародний підхід та вітчизняна практика. Особливості оцінки зобов'язань. Документування та облік довгострокових зобов'язань. Документування та облік поточних зобов'язань. Міжнародні облікові підходи до визнання та оцінки зобов'язань.

Тема 3. Особливості обліку витрат та доходів за їх видами в контексті запровадження НП(С)БОДС

Сутність та класифікація витрат: галузевий аспект. Обґрунтування структури витрат на надання послуг суб'єктами державного сектора. Порядок визнання та

оцінка витрат. Планування, облік витрат та калькулювання собівартості державних послуг в контексті запровадження НП(С)БОДС. Особливості обліку витрат від основної та додаткової діяльності. Міжнародні облікові підходи до визнання та оцінки витрат.

Сутність та класифікація доходів: міжнародний підхід та вітчизняна практика. Порядок визнання та оцінка доходів суб'єктів державного сектору. Особливості обліку доходів від основної та додаткової діяльності в контексті запровадження НП(С)БОДС. Міжнародні облікові підходи до визнання та оцінки доходів.

Тема 4. Інвентаризація: порядок проведення та особливості відображення в обліку результатів

Завдання, види інвентаризації та випадки її обов'язкового проведення. Механізм та способи організації інвентаризації. Порядок проведення інвентаризації суб'єктами державного сектору. Особливості документування та відображення результатів інвентаризації в обліку: надлишки, нестачі й втрати, псування. Вплив результатів інвентаризації на достовірність показників звітності та забезпечення її транспарентності.

Тема 5. Порядок формування фінансової і бюджетної звітності суб'єктів державного сектора та забезпечення її транспарентності

Якісні характеристики фінансової звітності та принципи її підготовки. Особливості складання балансу (звіту про фінансовий стан). Особливості складання звіту про фінансові результати. Особливості складання звіту про рух грошових коштів. Особливості складання звіту про власний капітал. Порядок складання приміток до фінансової звітності. Врахування галузевої специфіки діяльності суб'єктів державного сектора при формуванні звітності.

Порядок складання звіту про надходження та використання коштів загального фонду. Порядок складання звіту про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги. Порядок складання звіту про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень. Порядок складання звіту про заборгованість за бюджетними коштами. Особливості складання елементів бюджетної звітності. Заходи забезпечення підвищення рівня відкритості, достовірності та прозорості діяльності суб'єктів державного сектору економіки.

3. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється у формі диференційованого заліку.

Диференційований залік передбачає оцінювання засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу на підставі поточного контролю (за результатами роботи на індивідуальних заняттях, а також контрольних заходів). Підсумковий контроль у формі диференційованого заліку визначається як сума балів, отриманих здобувачами вищої освіти під час поточного контролю протягом усього семестру.

Підсумкове оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою Академії, шкалою ЄКТС та національною шкалою.

Умови результатів підсумкового оцінювання знань здобувачів вищої освіти

100-бальна шкала Академії	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	відмінно
85–89	B	добре
75–84	C	
70–74	D	
60–69	E	задовільно
35–59	FX	незадовільно з можливістю перескладання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни

Умови результатів поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Форми оцінювання	Максимальна кількість балів за 1-у роботу	Разом
Дискусія	10	10
Комп'ютерне тестування	15	30
Індивідуальне завдання	20	40
Обговорення міні-кейсів	20	20
Разом		100

З навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік та звітність суб'єктів державного сектору» передбачено такий перелік видів індивідуальних завдань:

- аналітичний (критичний) огляд наукових публікацій за заданою тематикою;
- написання есе;
- аналітичний звіт про власні наукові дослідження за відповідною тематикою;
- підготовка презентації (доповіді) за заданою тематикою;
- виконання завдань в рамках дослідницьких проєктів Академії;
- переклад іноземних літературних джерел за заданою проблематикою.

4. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік та звітність суб'єктів державного сектору» мають виконуватись здобувачами самостійно. Для оцінювання надаються лише результати власної роботи здобувача.

Роботи, що містять копіювання оригінальних текстів без посилання на джерела інформації, або компіляцію текстів з оригінальних джерел, оцінюються в 0 балів. Усі роботи перевіряються на антиплагіат.

Тестові завдання виконуються самостійно без допомоги сторонніх осіб та не копіюються.

5. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Коритник Лілія Петрівна, доктор економічних наук, головний бухгалтер ДННУ «Академія фінансового управління».

ел. пошта korytnykl@ukr.net

Google Scholar:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=w4E9chQAAAAJ&hl=uk>

ID ORCID <https://orcid.org/0000-0002-7241-9324>

Web of Science Researcher ID: AAF-2342-2019

<https://publons.com/researcher/3235640>

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА:

6.1. Нормативно-правові акти

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text2>.

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Про схвалення Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.06.2018 № 437-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2018-%D1%80>
4. Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі : наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015 № 1219. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16>
5. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі : затв. наказами Міністерства фінансів України
6. Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету : наказ Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12>
7. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2013 № 1203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14>
8. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022—2025 роки та плану заходів з її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text>

6.2. Основна література

1. Ловінська Л. Г., Парасій-Вергуненко І. М., Коритник Л. П. Управління бюджетними витратами на послуги вищої освіти: методологія, організація, інформаційно-аналітичне забезпечення: монографія / за ред. Л. Г. Ловінської; ДННУ «Акад. фін. управління». Київ, 2019. 460 с. URL: http://www.afu.kiev.ua/index.php?page_id=1012
2. Коритник Л. П. Облікове забезпечення реформування вищої освіти в Україні: монографія / за ред. Л. Г. Ловінської; ДННУ «Акад. фін. управління». Київ, 2021. 380 с.
3. Бухгалтерський облік як наука: від основ до наукової картини світу : колективна монографія / за заг. ред. В. Я. Плаксієнка. Київ, 2021. 320 с.
4. Актуальні проблеми фінансового управління: глобальні тенденції і національна практика : монографія / за ред. Т. І. Єфименко ; ДННУ «Акад. фін. Управління». Київ, 2018. 496 с.
5. Conceptual approach to reforming of the national accounting system : monograph / Z.-M. V. Zadorozhnyi [Et al.]. Kindle Publishing, Box 81226 Seattle, WA 98108-1226, The USA, 2017. 235 p.

6.3. Додаткова література

1. Управління державними фінансами: фіскальні правила, ризики, міжнародні стандарти / за ред. Т. І. Єфименко; ДННУ «Акад. фін. управління», 2019. 496 с.
2. Жук В. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект : монографія. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.
3. Ловінська Л. Г., Коритник Л. П. Облікове забезпечення транспарентності бюджетного процесу. Фінанси України. 2021. № 5. С. 47–57.
4. Любенко А. М., Кундря-Висоцька О. П., Рудницька О. В. Праксеологічна граматика дій у розвитку сучасної обліково-аналітичної системи у контексті забезпечення інформаційних запитів. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. 2019. Том 2 №29. С.178-187.
5. Коритник Л. П. Бюджетна звітність в управлінні суб'єктами сектору загального державного управління. Вісник Хмельницького національного університету. 2019. № 4. Т. 3. С. 116–120.
6. Коритник Л.П. Концептуальні засади управлінського обліку суб'єктів державного сектору. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. № 4. Т. 3. С. 17-22.
7. Коритник Л. П. Світовий досвід у сфері фінансування державних послуг. Інтернаука. Сер.: Економічні науки. 2021. № 5/49. С. 51–57.
8. Коритник Л. П. Обліковий аспект управління державними фінансами у сфері науки. Фінанси України. 2022. №1. С.103-117.
9. Semenysheva N, Khorunzhak N, Zadorozhnyi ZM. The institutionalization of Accounting: the impact of national standards on the development of economies. Independent Journal of Management & Production. 2020. Vol 11, No 8. P.695-711. DOI:<http://dx.doi.org/10.14807/ijmp.v11i8.1228>; <http://www.ijmp.jor.br/index.php/ijmp/article/view/1228/1319>
10. Cuadrado-Ballesteros, B., & Bisogno, M. (2020). Public sector accounting reforms and the quality of governance. Public Money & Management, 41(2), 107-117. <https://doi.org/10.1080/09540962.2020.1724665>.
11. Hassan A.G. (2022). Public Sector Long-Term Financial Sustainability Accounting: A New Approach for Measurement and Reporting. American Accounting Association (AAA) Conference - Annual Meeting August 11-12, 2022- San Diego, USAPublic.
12. Tawiah, V. (2022). The Effect of IPSAS Adoption on Governance Quality: Evidence from Developing and Developed Countries. Public Organiz Rev. <https://doi.org/10.1007/s11115-022-00625-w>
13. Atta, B., Kingsley, O. (2022). Public sector accountability: do leadership practices, integrity and internal control systems matter? Journal of Management Studies. DOI:10.1108/IRJMS-02-2022-0010
14. Silva, M. A. C., Silva Junior, A. C., Ferreira, M. A. M., & Brunozi Júnior, A. C. (2022). Conditioning factors for the adoption of International Public Sector

Accounting Standards - IPSAS. Journal of Accounting, Management and Governance, 25 (1), 103-122. http://dx.doi.org/10.51341/1984-3925_2022v25n1a6.

6.4. Інформаційні ресурси

1. Reporting on the progress as regards the European Public Sector Accounting Standard (EPSAS) / European Commission. 2019. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/9101903/9823491/EPSAS_Progress_Report_2019.pdf
2. The Future of Public Services in Europe / UNISON. 2021. URL: <http://hussonet.free.fr/spunison.pdf>
3. World Public Sector Report 2021. Working title: Institutions for the SDGs: a five-year stocktaking / UN. 2021. URL: https://publicadministration.un.org/Portals/1/Images/WorldPublicSector/WPSR2021_Concept_note.pdf
4. Видатки бюджету України. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/>
5. Звітність / Державна казначейська служба України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>
6. Бухгалтер 911 URL: <https://buhgalter911.com/>
7. Бухгалтер бюджетної установи. URL: <https://buhgalter.com.ua/>
8. Бухгалтерія для бюджету та ОМС. URL: <https://www.budgetnyk.com.ua/>
9. Портал Open Budget: <https://openbudget.gov.ua/>.
10. International Budget Partnership : Official web-site. URL: <https://www.internationalbudget.org/open-budget-survey/open-budget-index-rankings/>